

Tvarované živé ploty

Živé ploty jsou liniové vegetační prvky neboli zapojené řadové výsadby okrasných dřevin, které můžeme z hlediska pěstebního tvaru dělit na tvarované a volně rostlé. Tvarované živé ploty jsou oproti volně rostlým udržované v přísné geometrických tvarech dle výtvarných a kompozičních zásad.

Význam tvarovaných živých plotů

Tvarované živé ploty se uplatňují v historické, veřejné a stále více i v soukromé zeleni, kde vytváří ornamentální či prostorové dělící prvky. V památkách zahradního umění představují živé ploty a tvarované dřeviny samostatný okruh, který se dá jen těžko nahradit, jelikož tvoří základ kompozice ve většině zahradních stylů. Problémem je tu ale velmi nákladná údržba, které v minulosti nebyla vždy věnována dostatečná pozornost. Ve veřejné zeleni se tvarované živé ploty uplatňují především při členění sadovnické kompozice, nebo je-li třeba rozčlenit zájmové činnosti návštěvníků či usměrnit jejich pohled. V soukromé zeleni se tvarované živé ploty používají především pro dosažení pohledové izolace a poskytnutí ničím nerušené intimity.

Řez

- **řez po výsadbě** – tento řez se nazývá srovnávací či komparační a jeho úlohou je upravit narušený poměr mezi nadzemní a podzemní částí rostlin
- **řez výchovný** – je základem pro správný vývoj a budoucí kvalitu živého plotu, jeho cílem je založení cílového tvaru, provádíme ho do doby, než plot doroste cílové velikosti, je diferencovaný především s ohledem na taxon
- **řez udržovací** – slouží k udržení cílového pěstebního tvaru

Základní termín tvarovacího řezu je období po hlavním prodlužovacím růstu – je různé podle taxonu a stanoviště. Zpravidla se jedná o měsíc červen. Opakování podle dalších přírůstků, pěstebního záměru a intenzitní třídy údržby.

Ploty lze tvarovat různě, avšak nejvíce se osvědčil kónický tvar, který zaručuje husté olistění i ve spodních partiích.

Rozdělení tvarovaných živých plotů

DLE VÝŠKY

- nízké ploty do 100 cm
- středně vysoké ploty 100 – 300 cm
- vysoké ploty nad 300 cm

DLE OLISTĚNÍ

- listnaté opadavé dřeviny
- listnaté stálezelené dřeviny
- jehličnaté opadavé dřeviny
- jehličnaté stálezelené dřeviny

Zakládání

- základem je vhodný výběr taxonu dle daných stanovištních podmínek
- před samotnou výsadbou je nutné řádně připravit vegetační vrstvu: odplevelení, zbavení zbytků rostlin či odpadu po stavební činnosti, kultivace a úprava substrátu, vyžaduje-li to situace
- vysazovat je možné dřeviny v kontejneru, s balem či prostokořenné s ohledem na termín výsadby
- dřeviny vysazujeme do dostatečně velkých jam nebo do výsadbové rýhy ve sponu, který je určen na základě použitého taxonu a požadavků na budoucí funkci, tvar a velikost plotu a to zpravidla do jedné či dvou řad
- po výsadbě je nutné rostliny ihned seříznout a řádně zalít

Výživa

Rostliny v živých plotech potřebují k správnému vývoji v důsledku husté kořenové konkurence a častému řezu neustálé dodávání živin. Proto je nutné tyto rostliny v průběhu vegetace přihnojovat. Hnojiv je dnes na trhu celá řada, můžeme zvolit hnojiva organická nebo minerální, tuhá nebo kapalná, atd.

Dřeviny vhodné pro nízké ploty (do 100 cm)

LISTNATÉ OPADAVÉ

Berberis thunbergii ‘Atropurpurea Nana’
Cotoneaster dielsianus
Deutzia gracilis
Hypericum ‘Hidcote’
Hypericum moserianum
Ligustrum vulgare
Ligustrum ovalifolium
Potentilla fruticosa
Ribes alpinum ‘Schmidt’
Rosa nitida
Rosa rugosa
Spiraea albiflora
Spiraea × boumaldae ‘Anthony Waterer’
Spiraea × boumaldae ‘Frobelii’
Spiraea × boumaldae ‘Goldflame’
Spiraea japonica ‘Little Princess’
Spiraea japonica ‘Golden Princess’

LISTNATÉ STÁLEZELENÉ

Berberis buxifolia ‘Nana’
Berberis julianae
Berberis × frikartii ‘Amstelveen’
Berberis verruculosa
Buxus sempervirens ‘Suffruticosa’
Cotoneaster buxifolius
Cotoneaster microphyllus var. *cochleatus*
Ilex crenata
Lonicera nitida
Lavandula angustifolia
Mahonia aquifolium ‘Apollo’
Prunus laurocerasus ‘Otto Luyken’

JEHLIČNATÉ STÁLEZELENÉ

Pinus mugo ‘Gnom’
Pinus mugo ‘Mops’
Thuja occidentalis ‘Danica’
Thuja occidentalis ‘Tiny Tim’

Dřeviny vhodné pro středně vysoké ploty (100 – 300 cm)

LISTNATÉ OPADAVÉ

Acer ginnala
Aronia melanocarpa
Carpinus betulus
Cornus alba, *Cornus stolonifera* ‘Flaviramea’
Cotoneaster diesianus, *Cotoneaster lucidus*
Cotoneaster multiflorus
Fagus sylvatica, *Fagus sylvatica* ‘Purpurea’
Kerria japonica
Ligustrum vulgare, *Ligustrum vulgare* ‘Atrovirens’
Morus alba
Philadelphus brachybotris, *Philadelphus coronarius*
Philadelphus inodorus, *Philadelphus microphyllus*
Physocarpus opulifolius
Prunus cerasifera ‘Atropurpurea’, *Prunus mahaleb*
Prunus padus, *Prunus serotina*
Ribes alpinum
Spiraea × cinerea ‘Grefsheim’
Spiraea nipponica ‘Snowmound’
Spiraea × vanhouttei
Symphoricarpos orbiculatus
Syringa chinensis, *Syringa vulgaris*

LISTNATÉ STÁLEZELENÉ

Berberis julianae
Buxus sempervirens
Ilex aquifolium
Ligustrum ovalifolium

JEHLIČNATÉ STÁLEZELENÉ

Cupressocyparis leylandii
Chamaecyparis lawsoniana
Picea abies, *Picea glauca*,
Picea omorika, *Picea pungens*
Pinus mugo
Taxus baccata, *Taxus × media* ‘Hicksii’, ‘Hilli’
Thuja occidentalis
Tsuga canadensis

Dřeviny vhodné pro vysoké ploty (nad 300 cm)

LISTNATÉ OPADAVÉ

Acer campestre
Acer negundo
Acer platanoides
Acer pseudoplatanus
Amelanchier lamarckii
Carpinus betulus
Cornus mas
Corylus colurna
Crataegus laevigata
Crataegus monogyna
Elaeagnus angustifolia
Morus alba
Populus alba, *Populus simonii*
Prunus mahaleb
Quercus robur
Quercus rubra
Tilia cordata
Tilia platyphyllos
Tilia × euchlora
Ulmus carpiniifolia ‘Wredei’

LISTNATÉ STÁLEZELENÉ

Buxus sempervirens

JEHLIČNATÉ OPADAVÉ

Larix decidua

JEHLIČNATÉ STÁLEZELENÉ

Chamaecyparis lawsoniana
Juniperus virginiana
Picea abies
Picea omorika
Picea pungens
Taxus baccata
Thuja occidentalis
Thuja plicata
Tsuga canadensis

Lednice – ornamentální živý plát z *Buxus sempervirens*

Lednice – živý plát z *Buxus sempervirens* na jedné z místních ulic

Lednice – tvarovaný živý plot z *Buxus sempervirens*

Lednice – tvarovaná stěna z *Taxus baccata*